Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Liudmila Holeviţcaia)
Dosarul nr. 3a-49/24 (2-22148671-02-3a-16012024)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chişinău
D E C I Z I E

9 iulie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii de Apel Chişinău

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Dașchevici Grigore şi Bostan Angela
Grefier Botnaraș Ludmila

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de Consiliul municipal Chișinău asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23.10.2023, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de SC"Orangina-M"SRL împotriva Consiliului municipal Chișinău privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

C O N S T A T Ă:

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.

La data de 11 octombrie 2022, SC"Orangina-M"SRL a depus împotriva Consiliului municipal Chișinău, privind anularea răspunsului nr.03-111/94ies din 08.02.2022 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil privind vânzarea către SC"Orangina-M"SRL a terenului cu numărul cadastral ***** situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, aferent imobilului cu nr. cadastral *****, proprietate privată a Societății cu Răspundere Limitată „Orangina-M".

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, SC"Orangina-M"SRL este proprietara bunului imobil cu nr. cadastral ***** amplasat în mun. Chișinău, str. ***** *****, fapt confirmat prin Extrasul din Registrul de stat al Bunurilor Imobile.

Totodată, comunică reclamanta că, s-a adresat către Consiliul mun. Chișinău cu o cerere, prin care a solicitat privatizarea terenului aferent obiectivului privat din mun. Chișinău, bd. ***** *****, nr. cadastral ***** în conformitate cu Legea privind prețul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului nr.1308/25.07.1997. Iar la cerere a anexat tot setul de acte stabilit de pct.13 al Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea şi locațiunea/arenda terenurilor aferente aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1428 din 16.12.2008. Însă, prin răspunsul nr. 03-111/94ies din 08 februarie 2022, Consiliul mun. Chișinău ilegal a refuzat în satisfacerea cererii menționate, indicând că: „Conform art.4 (9) din Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului, modificat prin Legea nr.220/2021 (în vigoare din 31.12.2021),

vânzarea-cumpărarea terenurilor supuse privatizării, inclusiv a terenurilor aferente bunurilor private, precum şi a celor aferente construcţiilor nefinalizate, se efectuează la un preţ egal cu cel puţin valoarea de piaţă a terenului determinată de un evaluator în conformitate cu Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu mai mic decât preţul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege [...] pornind de la cele menţionate, este necesar să prezentaţi [...] acceptul privind continuarea procedurii administrative, cu privire la privatizarea terenului aferent construcţiilor private din bd. ***** *****, în conformitate cu prevederile stabilite în art.4 alin.(9) din Legea nr.1308/1997 privind preţul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului, modificat prin Legea nr.220/2021 (în vigoare din 31.12.2021) [...]".

În acest context, susţine reclamanta că, cu răspunsul Consiliul mun. Chişinău nr. 03-111/94ies din 08 februarie 2022, nu este de acord şi îl consideră ilegal. Or, Consiliul mun. Chişinău urma să admită cererea SC"Orangina-M"SRL şi să emită actului administrativ individual favorabil, sub imperiul legii vechi, până la modificările operate în Legea nr.1308/25.07.1997, intrate în vigoare începând cu 31.12.2021.

Notând prevederile art. art. 10 alin.(1), 11 alin.(1) lit. b), 21 alin.(1)-(2), 22, 28 alin.(1) din Codul administrativ, art.4 alin.(2), (5) şi (9) din Legea nr.1308 din 25.07.1997 cu privire la preţul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului, precum şi art.7 alin.(1) din Codul civil, invocă reclamanta că autoritatea publică pârâtă urma să dea curs cererii SC"Orangina-M"SRL cu privire la privatizarea terenului solicitat şi să emită un act administrativ individual favorabil în sensul dat. Iar procedura de privatizare urma să decurgă sub imperiul legii vechi, în vigoare la momentul depunerii cererii.

Totodată, relatează reclamanta că, la emiterea actului administrativ individual în speţă, autoritatea publică pârâtă a acţionat contrar prevederilor art.31 şi 118 din Codul administrativ, care impun autorităţilor publice obligaţia de motivare a actelor administrative individuale şi operaţiunilor administrative. Or, refuzul nr. 03-111/94ies din 08 februarie 2022 este un act administrativ individual defavorabil lipsit de motivare, care nu conţine motivele legale, oportunitatea, modul de exercitare a dreptului discreţionar etc. Însă, art. 118 alin.(1) - (3) din Codul administrativ, stabileşte, că motivarea este operaţiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esenţiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreţionare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii. Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept - temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt - oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreţionar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile - o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigaţii, probe, audieri, opinii ale participanţilor contrare conţinutului final al actului etc. Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiţionează legalitatea acestuia.

<u>Hotărîrea instanţei de fond ce constituie obiectul apelului.</u>

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 23 octombrie 2023, a fost admisă acţiunea înaintată de SC"Orangina-M"SRL împotriva Consiliului municipal Chișinău, privind anularea răspunsului nr.03-111/94ies din 08.02.2022 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil privind vânzarea către SC"Orangina-M"SRL a terenului cu numărul cadastral ** situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, aferent imobilului cu nr. cadastral *****, proprietate privată a SRL „Orangina-M".***

S-a anulat actul administrativ individual defavorabil – nr.03-111/94ies din 08.02.2022 și s-a obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ individual favorabil privind acceptarea vânzării către SC"Orangina-M"SRL a terenului aferent obiectivului privat cu numărul cadastral ** din bd. *****, *****, mun. Chișinău, la prețul normativ, stabilit la art.4 alin.(9) din Legea nr.1308/1997, în redacția Legii în vigoare la data depunerii cererii de cumpărare a terenului.***

<u>Verificarea admisibilităţii apelului;</u>

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la data de 07 noiembrie 2023, Consiliul mun. Chișinău, a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 23 octombrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, *apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.*

Din materialele cauzei rezultă că, la caz hotărîrea instanţei de fond a fost pronunţată public la 23 octombrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 07 noiembrie 2023, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat de Consiliul mun. Chișinău a fost depus în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.*

În speță, hotărîrea motivată a fost notificată părții apelante Consiliul mun. Chișinău la 03 ianuarie 2024, iar motivarea apelului a fost depusă la 12 februarie 2024.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2024, s-a admis cererea părții apelante Consiliul municipal Chișinău privind repunerea în termen a motivării apelului. Fiind repus în termen motivarea apelului depusă de Consiliul municipal Chișinău. Respectiv, apelul fiind depus cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

<u>Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.</u>

În susținerea apelului, Consiliul mun. Chișinău, a relatat că consideră hotărârea instanței de fond drept una neîntemeiată și ilegală. Întrucât, instanța de fond nu a cercetat pe deplin toate circumstanțele cauzei, nu a luat în considerație argumentele și probele

prezentate de partea pârâtă și persoana terță și a concluzionat doar în baza argumentelor prezentate de partea reclamantă.

Totodată, susține apelantul că, la examinarea cauzei în instanța de fond, și respectiv prin emiterea hotărârii de admitere a acțiunii reclamantului, instanța a încălcat principiile recunoscute de Codul administrativ, atât cele comune cât și cele specifice procedurii de contencios administrativ. Or, instanța de judecată a încălcat principiul legalității (art. 21Cod administrativ), cercetării din oficiu (art. 22 Cod administrativ), egalității de tratament (art. 23 Cod administrativ), supremației dreptului (art. 36 Cod administrativ), audierii juridice și dreptul la un proces echitabil (art. 38 Cod administrativ), dreptul la apărare (art. 40 Cod administrativ), contradictorialitatea și egalitatea în drepturi procedural a participanților la proces (art. 43 Cod administrativ).

Astfel, apelantul consideră că, instanța urma să respingă cererea SC ”Orangina-M”SRL împotriva Consiliului municipal Chișinău, ca inadmisibilă, în baza art. 207 alin. (2) lit. d) Cod administrativ. Întrucât, reclamanta a omis termenul prevăzut de legislație în vederea înaintării prezentei acțuni, or răspunsul autorității publice locale a fost recepționat la 08.02.2022, iar cererea de chemare în judecată a fost înregistrată abia la 11.10.2022.

În acest context, apelantul constată neîncadrarea reclamantei în termenii legali prevăzuți pentru înaintarea acțunii în contencios administrativ, fapt pentru care solicită declararea inadmisibilității acesteia.

Cu privire la inadmisibilitatea cererii de chemare în judecată în baza art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ, apelantul relevă că, la materialele cauzei nu s-a atestat o dovadă a respectării procedurii extrajudiciare, or reclamanta a anexat la cererea de chemare în judecată un răspuns la cererea cu nr.03-lll/94ies din 08.02.2022, care nu poate fi interpretată drept cerere prealabilă, și nicidecum nu poate fi calificată ca fiind un refuz manifestat din partea autorității publice locale, ceea ce denotă că invocarea respectării de către reclamant a procedurii prealabile, nu poate fi reținută. Iar astfel, se constată că reclamanta nu a respectat exigențele legale privind respectarea procedurii prealabile, iar prima instanță urma prin încheiere, să declare acțiunea drept una inadmisibilă.

Cu privire la netemeinicia acțiunii, indică apelantul că, conform art. 14 alin.(2) din Legea nr.436 din 28.12.2006 cu privire la administrația publică locală, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: b) administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului); d) decide în privința actelor juridice de administrație sau de dispoziție privind bunurile domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii.

Conform art. 53 alin. (1) din Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr.121 din 04.05.2007, privatizarea terenurilor aferente bunurilor care se privatizează și bunurilor private se efectuează în conformitate cu prezenta lege, cu legislația funciară și cu alte acte legislative. Procedura privatizării lor se stabilește prin regulament, aprobat de Guvern.

Corespunzător, în conformitate cu normele de drept enunțate de competența

exclusivă a Consiliului ține privatizarea bunurilor domeniului privat al autorității publice locale, iar modul de vânzare-cumpărare, locațiunea/arendă terenurilor aferente sunt stabilite de Regulamentul cu privire la vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1428 din 16.12.2008, cu modificările ulterioare.

În partea ce ține de pretenția reclamantei privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să adopte decizia de vânzare către SC"Orangina-M"SRL a terenului cu nr. cadastral *****, situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, aferent imobilului cu nr. cadastral *****.01 proprietate privată a reclamantei consideră apelantul că, pretenția în cauză urma a fi respinsă, ca neîntemeiată.

În susținerea concluziei date, apelantul subliniază dreptul autorității publice de a decide chestiunile privind bunurile proprietate municipală, or potrivit răspunsului nr. 03-111/94ies din 08.02.2022 i-a fost comunicat reclamantei că conform art. 4 alin.(9) din Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, modificat prin Legea nr. 220/2021 (în vigoare din 31.12.2021), vânzarea-cumpărarea terenurilor supuse privatizării, inclusiv a terenurilor aferente bunurilor private, precum și a celor aferente construcțiilor nefinalizate, se efectuează la un preț egal cu cel puțin valoarea de piață a terenului determinată de un evaluator în conformitate cu Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu mai mic decât prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege.

Totodată, comunică apelantul că, s-a adus la cunoștință că în vederea continuării procedurii administrative, cu privire la privatizarea terenului aferent din bd. ***** *****, în conformitate cu prevederile stabilite în art. 4 alin. (9) din Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, modificat prin Legea nr. 220/2021 (în vigoare din 31.12.2021), este necesar a fi prezentat acceptul, în termen de treizeci de zile din data primirii răspunsului.

Acestea fiind spuse, evidențiază apelantul că, răspunsul expediat reclamantei nu denotă nicidecum manifestarea unui refuz din partea autorității publice locale în raport cu solicitările acesteia, or din textul formulat se desprinde că în vederea continuării derulării procedurii administrative de privatizare, reclamanta urma să formuleze acceptul.

În circumstanțele în care Consiliul municipal Chișinău nu s-a expus prin decizie asupra cererii reclamantei privind transmiterea terenului, aferent imobilului situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, consideră apelantul că instanța nu poate obliga Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ individual favorabil privind privatizarea terenului. Or, obligarea Primarului General al municipiului Chișinău, în temeiul actului administrativ individual favorabil care va fi emis de Consiliul municipal Chișinău, să încheie cu contractul de vânzare-cumpărare a terenului cu nr. cadastral *****.

În partea ce ține de pretenția reclamantei privind obligarea Consiliului municipal Chișinău să adopte decizia de vânzare-cumpărare către SC"Orangina-M"SRL terenul din mun. Chișinău, bd. ***** *****, consideră apelantul că pretenția în cauză urma a fi respinsă, de rând cu prima, ca neîntemeiată. Întrucât, este dreptul autorității publice de a decide chestiunile privind bunurile proprietate municipală. Or, conform art. 3 din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău, administrarea publică a municipiului Chișinău se realizează de către Consiliul municipal Chișinău, consiliile

orășenești și sătești (comunale), ca autorități reprezentative și deliberative ale populației municipiului Chișinău, și de către Primarul general al municipiului Chișinău (în continuare - primar general), primarii orașelor, satelor (comunelor), ca autorități reprezentative și executive.

Potrivit art. 6 alin. (2) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău, Consiliul municipal exercită următoarele competențe de bază: în domeniul administrării patrimoniului și a finanțelor publice municipale: b) decide cu privire la administrarea bunurilor domeniilor publice și privat ale municipiului; c) decide, în condițiile legii, darea în administrare, concesionarea, darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului public al municipiului, precum și a serviciilor publice de interes local și/sau municipal, după caz; d) decide, în condițiile legii, vânzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă, în comodat ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al municipiului.

În temeiul art. 3 alin. (2) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

Art. 14 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, stipulează că, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: b) administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului); c) decide în privința actelor juridice de administrare privind bunurile domeniului public al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, precum și privind serviciile publice de interes local, în condițiile legii; d) decide în privința actelor juridice de administrare sau de dispoziție privind bunurile domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii; e) decide atribuirea și schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii.

În corespundere cu art. 14 alin. (2) lit. d) din Legea privind administrația publică locală, consiliul local decide vânzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii.

Aderent art.3 din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997 stabilește expres că dreptul de vânzare a terenurilor proprietate privată îl, are proprietarul, iar în cazul vânzării terenurilor proprietate, publică - autoritățile administrației publice locale, care soluționează concomitent toate problemele referitoare la construcțiile, instalațiile inginerești, plantațiile multianuale și alte bunuri imobiliare, amplasate pe terenurile în cauză.

Astfel, în circumstanțe în care Consiliul municipal Chișinău nu s-a expus prin decizie asupra cererii SC”Orangina-M”SRL cu privire la cumpărarea terenului aferent la preț normativ, construcțiilor, proprietate privată a SC”Orangina-M”SRL, conchide

apelantul că prima instanță nu putea obliga Consiliul municipal Chișinău să adopte actul administrativ privind transmiterea în proprietate a terenului aferent construcțiilor din bd. ***** *****, proprietate privată a SC"Orangina-M"SRL. Or, prin prisma normelor de drept enuțate, repartizarea și retragerea terenurilor ține de competența consiliilor raionale și municipale.

În acest context, susține apelantul că, admiterea acestei pretenții constituie în esență o imixtiune în activitatea autorității publice locale, instanța judecătorească substituindu-și atribuțiile Consiliului municipal Chișinău.

Prin urmare, consideră apelantul că, în cazul din speță, prin hotărârea sus-indicată instanța a admis o ingerință în activitatea Autorității Publice Locale, deci cum s-a enunțat mai sus, nu poate fi obligat să adopte o decizie Consiliul mun. Chișinău, ci instanța poate obliga Administrația Publică Locală să examineze chestiunea în cauză, iar în dependență de decizia luată, intimata putea să înainteze o acțiune în judecată. Iar astfel, concluzia primei instanțe, vine în contradicție cu probele și argumentele aduse de Consiliul mun. Chișinău.

Cu atât mai mult, hotărârea primei instanțe vine în contradicție cu dreptul descreționar al Administrației Publice Locale care a fost grav încălcat de instanță și astfel s-a încălcat unul din principiile de bază a Codului administrative.

Astfel, apelantul susține că, Autoritatea publică locală, urma să-și exercite dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege, deci fără adoptarea unei decizii a Consiliului mun. Chișnău, iar intimata nu avea dreptul de a înainta o acțiune în instanță cu privire la obligare emiterii de către Consiliul mun. Chișinău a actului administrativ individual.

Totodată, indică apelantul că, instanța în dispozitivul hotărârii, în partea ce ține de vânzarea terenului, a indicat aplicarea prevederilor Legii nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, ediția aplicabilă la momentul examinării litigiului, art. 4 alin. (9) vânzarea-cumpărarea terenurilor proprietate publică utilizate în procesul tehnologic, aferente obiectivelor privatizate sau supuse privatizării, aferente obiectivelor private, precum și celor aferente construcțiilor nefinalizate, se efectuează la prețul normativ al pământului. Terenul care, după parametri și amplasare, nu poate fi format ca bun imobil de sine stătător se vinde prin concurs sau la licitație deținătorilor de terenuri adiacente. În cazul în care există un singur deținător de teren adiacent, vânzarea-cumpărarea terenului care nu poate fi format ca bun imobil de sine stătător se efectuează la prețul normativ al pământului. Această prevedere se aplică și relațiilor de arendă a unor astfel de terenuri. Celelalte terenuri se vând prin concurs sau la licitație, cu excepțiile prevăzute de lege, însă potrivit modificărilor intrate în vigoare la 31.12.2021, vânzarea-cumpărarea terenurilor supuse privatizării, inclusiv a terenurilor aferente bunurilor private, precum și a celor aferente construcțiilor nefinalizate, se efectuează la un preț egal cu cel puțin valoarea de piață a terenului determinate de un evaluator în conformitate cu Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu mai mic decât prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege.

Astfel, consideră apelantul că, prin-o hotărâre definitivă și irevocabilă, pe marginea speței în cauză se va aduce un prejudiciu considerabil bugetului municipal.

Ca urmare a celor relatate, Consiliul mun. Chișinău solicită admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de SC"Orangina-M"SRL să fie respinsă ca neîntemeiată.

<u>Argumentele participanţilor invocate în cadrul judecării apelului:</u>

Partea apelantă Consiliul mun. Chișinău, în şedinţa instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute, deşi a fost înștiințat legal despre locul, data şi ora examinării cauzei, despre motivele neprezenței nu a informat instanța de apel, nu a înaintat cerere de amânare a ședinței sau de examinare în lipsa sa, motiv din care, pornind de la reglementările art.231 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absenţa acesteia.

Reprezentantul părții intimate SC"Orangina-M"SRL, avocatul Ion Sîrbu, în ședința instanței de apel a pledat pentru respingerea apelului, susținând pe deplin cele relatate în textul acțiunii înaintate în judecată.

Audiind participantul prezent la proces, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău conchide că apelul declarat de Consiliul mun. Chișinău urmează a fi admis cu casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 23 octombrie 2023, din următoarele considerente.

<u>Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:</u>

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Potrivit dispoziţiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii- casează integral hotărîrea primei instanţe şi emite o nouă decizie.*

Potrivit dispoziţiilor art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă, *hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă:*

a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin;

b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente;

c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei;

d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (*Hirro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239-241 CPC, concluzionează că hotărârea instanţei de fond este adoptată cu aprecierea eronată a normelor materiale în coroborare cu circumstanţele faptice ale cauzei, motiv din care urmează a fi casată cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii înaintate de SC"Orangina-M"SRL.

În fapt:

Materialele cauzei atestă că, terenul cu numărul cadastral *****, cu suprafața de 0,0313 ha, situat în mun.Chișinău, sectorul Ciocana, bd.*****, *****, aparține cu drept de proprietate municipiului Chișinău, în temeiul Legii cadastrului bunurilor imobile și Codului Funciar, înregistrat la 30.01.2006 (f.d.8).

Potrivit informației din Registrul bunurilor imobile, construcția cu numărul cadastral *****.01, cu suprafața de 319,4 m.p., situată în mun.Chișinău, sectorul Ciocana, bd.*****, *****, pe terenul cu numărul cadastral *****, aparține cu drept de proprietate SRL „Orangina-M", în temeiul contractului de vînzare-cumpărare nr.930 din 18.03.2019, înregistrat la 18.03.2019 (f.d.8).

La 13.10.2021 SC"Orangina-M"SRL a depus la autoritatea publică pîrîtă cerere de privatizare aferent construcției. (f.d. administrativ 7)

Prin răspunsul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr.21/5464 din 21.10.2021, s-a comunicat SRL „Orangina-M" că materialele cu privire

la privatizarea terenului din bd. *****, se află în stadiu de examinare în procedura administrativă. Iar despre rezultatele examinării SC"Orangina-M"SRL va fi informată suplimentar (f.d. administrativ 6).

Potrivit răspunsului Primăriei mun. Chișinău nr.03-111/94ies din 08.02.2022, s-a comunicat SC"Orangina-M"SRL că potrivit art.4 alin. (9) din Legea nr. 1308/1997 „Privind prețul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului", modificat prin Legea nr.220/2021 (în vigoare din 31.12.2021), „vânzarea-cumpărarea terenurilor supuse privatizării, inclusiv a terenurilor aferente bunurilor private, precum şi a celor aferente construcțiilor nefinalizate, se efectuează la un preț egal cu cel puțin valoarea de piață a terenului determinată de un evaluator în conformitate cu Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu mai mic decât prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege". Pornind de la cele menționate, este necesar să prezinte, în termen de treizeci de zile din data primirii prezentului răspuns, acceptul privind continuarea procedurii administrative, cu privire la privatizarea terenului aferent construcției private din bd. *****, *****, în conformitate cu prevederile stabilite în art. 4 alin. (9) din Legea nr. 1308/1997 „Privind prețul normativ şi modul de vânzare- cumpărare a pământului", modificat prin Legea nr. 220/2021 (în vigoare din 31.12.2021). Autoritatea publică va constata renunțarea tacită la procedura administrativă, în cazul în care nu va prezenta acceptul solicitat, în termenul stabilit, menționând în final că prezentul răspuns poartă un caracter informativ-consultativ (f.d.9).

Nefiind de acord cu răspunsul primit la cererea formulată, la data de 11 octombrie 2022, SC"Orangina-M"SRL a depus acțiune în instanța de contencios administrativ împotriva Consiliului municipal Chișinău, prin care a solicitat anularea răspunsului nr.03-111/94ies din 08.02.2022 şi obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil privind vânzarea către SC"Orangina-M"SRL a terenului cu numărul cadastral ***** situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, aferent imobilului cu nr. cadastral *****, proprietate privată a SRL„Orangina-M".

Referitor la admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1)O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare).

La caz, identificând obiectul acțiunii – anularea răspunsului Primăriei mun. Chișinău nr.03-111/94ies din 08.02.2022 și obligarea Consiliului mun. Chișinău de a emite actul administrativ individual favorabil privind vânzarea către SC"Orangina-M"SRL a terenului cu numărul cadastral ***** situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, aferent imobilului cu nr. cadastral *****, proprietate privată a SRL„Orangina-

M”-Completul judiciar menționează că la caz – conform reglementărilor art. 206 alin.(1) lit.b) Cod administrativ, obiectul examinării îl reprezintă o acțiune în obligare, limitele controlului judiciar fiind realizat în conformitate cu art. 225; 224 alin.(1) lit.b) Cod administrativ.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială î-şi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii, sediul autorității publice pîrîte, precum și avînd în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), or obiectul acesteia nu se regăsesc în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

(2) O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci cînd autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 163. *Neefectuarea procedurii de examinare a cererii prealabile*

Procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă:

a) actul administrativ individual este emis de către Guvern, un consiliu local sau Adunarea Populară a Găgăuziei;

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

La caz se reține că, reclamantul a depus anterior la autoritatea publică pîrîtă cererea prin care a solicitat privatizarea terenului cu numărul cadastral ***** situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, aferent imobilului cu nr. cadastral *****

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă.

(2) Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conţine în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acţiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de SC”Orangina-M”SRL la 11 octombrie 2022, a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, la caz devenind aplicabile prevederile art.209 alin. (2) Cod administrativ, motiv pentru care instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Prin urmare, Completul judiciar nu poate reține la caz argumentele apelantului Consiliul mun. Chișinău privind întrunirea condițiilor de declararea acțiunii ca inadmisibilă în temeiul art.207 alin.(2) lit.d), întrucât reieșind din prevederile normelor legale expuse supra și a circumstanțelor menționate, se remarcă cu certitudine că, în actul administrativ contestat de către reclamantă prin prezenta acțiune nu se conține informația cu privire la exercitarea căilor de atac, respectiv, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ.

Totodată, nu poate fi reținut nici argumentul apelantului cu referire la declararea acțiunii ca inadmisibilă în temeiul art.207 alin.(2) lit.f) Cod administrativ, or în contextul normelor legale enunțate supra se reține că, potrivit art. 163 lit. a) Cod administrativ, procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă: actul administrativ individual este emis de către un consiliu local. Iar potrivit art. 208 alin. (3) Cod administrativ, dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

La caz, SC”Orangina-M”SRL a depus la autoritatea publică pîrîtă cerere de privatizare aferent construcției, fiind respectate prevederile art. 208 alin. (3) Cod administrativ.

<u>Cu referire la fondul acțiunii:</u>

Articolul 224. *Hotărîrile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit.a)–e).

Fiind învestită cu competența de soluționare a prezentului litigiu ca instanță de fond, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) din 23 octombrie 2023, a admis acţiunea înaintată de SC"Orangina-M"SRL împotriva Consiliului municipal Chișinău, privind anularea răspunsului nr.03-111/94ies din 08.02.2022 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil privind vânzarea către SC"Orangina-M"SRL a terenului cu numărul cadastral ***** situat în mun. Chișinău, bd. ***** *****, aferent imobilului cu nr. cadastral *****, proprietate privată a SRL „Orangina-M". S-a anulat actul administrativ individual defavorabil – nr.03-111/94ies din 08.02.2022. S-a obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ individual favorabil privind acceptarea vânzării către SC"Orangina-M"SRL a terenului aferent obiectivului privat cu numărul cadastral ***** din bd. *****, *****, mun. Chișinău, la prețul normativ, stabilit la art.4 alin.(9) din Legea nr.1308/1997, în redacția Legii în vigoare la data depunerii cererii de cumpărare a terenului.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, apreciază hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 23 octombrie 2023, ca fiind neîntemeiată, din următoarele considerente.

<u>LEGISLAȚIA PERTINENTĂ</u> (în vigoare la data inițierii procedurii administrative):

Legea privind administraţia publică locală, nr. 436-XVI din 28.12.2006:

Articolul 14. Competenţele de bază ale consiliilor locale

(2) Pornind de la domeniile de activitate ale autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul întîi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competenţe:

d) decide vînzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în locaţiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), oraşului (municipiului), după caz, în condiţiile legii.

Hotărârea Guvernului nr. 1428 din 16.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vînzarea-cumpărarea şi locaţiunea/arenda terenurilor aferente:

Punctul 6. Terenurile proprietate publică a statului aferente bunurilor imobile proprietate de stat se transmit în locaţiune/arendă de către autoritatea administraţiei publice centrale ce le administrează.

Punctul 13. Pentru vînzarea-cumpărarea terenurilor aferente din domeniul privat al unităţilor administrativ-teritoriale, Cumpărătorul depune pe numele primarului din

localitatea în care este amplasat terenul o cerere de modelul indicat în anexa nr.1 la prezentul Regulament.

Raportând cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, instanța de apel reține că, terenul cu numărul cadastral *****, cu suprafața de 0,0313 ha, situat în mun.Chișinău, sectorul Ciocana, bd.*****, *****, aparține cu drept de proprietate municipiului Chișinău, în temeiul Legii cadastrului bunurilor imobile și Codului Funciar, înregistrat la 30.01.2006 (f.d.8).

Potrivit informației din Registrul bunurilor imobile, construcția cu numărul cadastral *****.01, cu suprafața de 319,4 m.p., situată în mun.Chișinău, sectorul Ciocana, bd.*****, *****, pe terenul cu numărul cadastral *****, aparține cu drept de proprietate SRL „Orangina-M", în temeiul contractului de vînzare-cumpărare nr.930 din 18.03.2019, înregistrat la 18.03.2019 (f.d.8).

Reieșind din cererea SC „Orangina-M" SRL din 13.10.2021 (f.d. administrativ 7), SC"Orangina-M"SRL a depus cerere de privatizare aferent construcției. Însă, potrivit răspunsului Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr.21/5464 din 21.10.2021 i s-a comunicat că materialele cu privire la privatizarea terenului din bd. *****, se află în stadiu de examinare în procedura administrativă. Iar despre rezultatele examinării SC"Orangina-M"SRL va fi informată suplimentar (f.d. administrativ 6).

Potrivit răspunsului Primăriei mun. Chișinău nr.03-111/94ies din 08.02.2022, s-a comunicat SC"Orangina-M"SRL că potrivit art.4 alin. (9) din Legea nr. 1308/1997 „Privind prețul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului", modificat prin Legea nr.220/2021 (în vigoare din 31.12.2021), „vânzarea-cumpărarea terenurilor supuse privatizării, inclusiv a terenurilor aferente bunurilor private, precum şi a celor aferente construcțiilor nefinalizate, se efectuează la un preț egal cu cel puțin valoarea de piață a terenului determinată de un evaluator în conformitate cu Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu mai mic decât prețul normativ calculat în conformitate cu prezenta lege". Pornind de la cele menționate, s-a indicat că este necesar să prezinte, în termen de treizeci de zile din data primirii prezentului răspuns, acceptul privind continuarea procedurii administrative, cu privire la privatizarea terenului aferent construcției private din bd. *****, *****, în conformitate cu prevederile stabilite în art. 4 alin. (9) din Legea nr. 1308/1997 „Privind prețul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului", modificat prin Legea nr. 220/2021 (în vigoare din 31.12.2021). Deasemenea s-a comunicat SC „Orangina-M" SRL că, autoritatea publică va constata renunțarea tacită la procedura administrativă, în cazul în care nu va prezenta acceptul solicitat, în termenul stabilit, menționând în final că prezentul răspuns poartă un caracter informativ-consultativ (f.d.9).

La caz, deși în acțiunea depusă SC „Orangina-M" SRL a indicat că, Consiliul mun.Chişinău urma să admită cererea reclamantei şi să emită actului administrativ individual favorabil, în sensul solicitat, din materialele cauzei nu poate fi reținut acceptul SC „Orangina-M" SRL solicitat de autoritatea publică în acest sens. Or, Consiliul mun.Chişinău de facto nu a respins cererea reclamantei/intimate, la materialele dosarului administrativ regăsindu-se și proiectul de decizie „cu privire la privatizarea terenului aferent obiectivului privat al SC „Orangina-M" SRL din bd. ***** *****, în

conformitate cu care, *inter alia* s-a dispus: *„Se acceptă vînzarea terenului proprietate publică municipală din domeniul privat, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral ***** și cu suprafața de 0.0824 ha, din bd. ***** ***** , la preț normativ de 129327 lei SC „Orangina-M” SRL, conform planului anexă.”*

Prin urmare, în condițiile în care Consiliul mun.Chişinău urma să aprobe proiectul de decizie menționat supra doar după recepționarea acceptului SC „Orangina-M” SRL, faptul că actul administrativ nu a fost aprobat nu poate fi imputat Consiliul mun.Chişinău.

Circumstanţele descrise impun Completului specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ concluzia că, prima instanţă, a interpretat şi a aplicat eronat prevederile legii, motiv din care hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Râșcani) din 23 octombrie 2023, nu poate fi menţinută ca legală şi întemeiată.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conducându-se de prevederile art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, concluzionează că pretențiile reclamantei formulate în acțiune sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Colegiul notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Chişinău

D E C I D E :

Apelul declarat de Consiliul municipal Chișinău, ***se admite.***

Se casează hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23.10.2023, ***și se emite o decizie nouă potrivit căreia***:

Acțiunea în contencios administrativ depusă de SC”Orangina-M”SRL împotriva Consiliului municipal Chișinău privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, ***se respinge.***

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Dașchevici Grigore

Bostan Angela